

Két évtized eredményei a határon túli magyar könyvtárosok továbbképzésében – a Magyar Könyvtárosok Kárpát-medencei Továbbképzési Hálózata

HANGODI Ágnes

A kezdetek

Olyan eredmények ismertetését vállaltam ezeken a hasábocon, amelyeknek – mint minden másnak az Intézet életében – előzményei a jogelőd Könyvtártudományi és Módszertani Központ (KMK) tevékenységében gyökereznek. A KMK, ugyan csak eseti jelleggel, de a mostani időszakhoz hasonlóan minisztériumi és pályázati támogatás segítségével már az 1990-es években foglalkozott a határon túli könyvtárosok számára magyar nyelven zajló továbbképzések biztosításával. A képzésszervezés lehetősége, ahogy napjainkban is, a kezdetektől fogva kétirányú: tanfolyami export, azaz továbbképzések megvalósítása határon túli helyszíneken és résztvevői import révén, azaz határon túli könyvtáros kollégák meghívásával magyarországi tanfolyamokra.¹ Az első két KMK-s tanfolyam az utóbbi módot választotta: 1990 augusztusában és novemberében 10–10 napos, bentlakásos, intenzív továbbképzést szerveztek a könyvtárosság alapvető tudnivalóiról erdélyi könyvtárosok számára.²

A 2000-ben alakult Könyvtári Intézet az első néhány évben arra összpontosította erőit, hogy minél több olyan tanfolyammal álljon a hazai könyvtárosok rendelkezésére, amelyet már engedélyezett a Könyvtári Akkreditációs Szakbizottság, hiszen 2000. január közepén életbe lépett az ún. hétéves kötelező továbbképzés rendszerét szabályozó NKÖM rendelet³, amely a kötelezettség teljesítését lehetővé tette a könyvtári szakterület továbbképzési programjainak elvégzésével is. Ezért az első években a határon túli továbbképzések területén inkább a kapcsolatépítés került előtérbe, előkészítendő a konkrét tanfolyamszervezési munkát. Képzések megtartására először 2003-tól, kísérleti jelleggel, határon túli kezdeményezésre került sor, erre igen szerény keretek között, a Publika Magyar Könyvtári Kör⁴ (Publika MKK) anyagi támogatása mellett volt lehetőség. Az egyesület mind az oktatói, mind a résztvevői utazási és szállásköltségek vállalásában nagy segítséget jelentett, így néhány itthon már működő tanfolyamot Erdélyben és a Vajdaságban is megtarthatnak okta-

tóink.⁵ A Publika MKK támogatásával megvalósult legsikeresebb képzés 2006 áprilisában zajlott *Az esélyegyenlőség biztosítása a könyvtári ellátásban* címmel, kétszer harminc órában. A képzés helyszíne a csíkszeredai Kájoni János Megyei Könyvtár volt, az előadásokat és gyakorlatokat *Bartos Éva* és *Várhegyi Eszter* tartották – komoly energiát fektetve abba, hogy ne csak a téma magyar, hanem romániai vetületét is be tudják mutatni a tapasztalatok összehasonlítása érdekében az összesen 25 résztvevő számára, akik nemcsak a megyei könyvtár, hanem a környékbeli gyűjtemények⁶ munkatársai közül kerültek ki.

A keretek

A Könyvtári Intézet jogszabályban előírt feladatai között szerepel, hogy szakmai támogatást nyújt a határon túli magyar könyvtárosok anyanyelvű képzéséhez, továbbképzéséhez⁷, az Intézetet létrehozó minisztériumi rendelet pedig rögzíti, hogy önállóan rendelkezik a jogszabályban és az OSZK alapító okiratában meghatározott feladataihoz rendelt előirányzatok felett⁸, a valóságban azonban ez sosem jelentette azt, hogy elkülönített keret állt volna rendelkezésünkre a képzések anyagi fedezetét illetően. Ezért volt szükség arra, hogy a tevékenység támogatására – a Publika MKK segítségével visszazorulásával – kiemelt vagy meghívásos minisztériumi és a Nemzeti Kulturális Alap által kiírt pályázatokon induljunk, az utóbbi néhány évben pedig minisztériumi hozzájárulást szerezzünk ahhoz, hogy az állami költségvetésből kapott éves továbbképzési támogatás egy részét e cél megvalósításra fordíthassuk.

Korábban sem volt⁹ és ma sincs könnyű dolgunk a tanfolyamok exportját illetően abból a szempontból: hogyan tudják elismertetni a megszerzett tudást a határon túli magyar könyvtáros kollégák annak az országnak a képzési rendszerében, ahol szakmai munkájukat végzik. Ráadásul az egyes határon túli területek gyakorlata egymástól is különbözik: van olyan terület, ahol egyáltalán nincs könyvtárosképzés vagy -továbbképzés, van olyan, ahol más szakirányú felsőfokú végzettséghez csatolható a könyvtáros tanfolyam elvégzése, van olyan, ahol csak a saját képzési rendszerben megszerzett könyvtáros végzettség számít, és – szerencsére – van olyan is, ahol az Intézet által szervezett tanfolyam beleszámít a kollégák életpálya-modelljének lépéseibe. A mi lehetőségeink odáig terjednek, hogy az elvégzett tanfolyamokról a személyes adatokat és a képzés adatait tartalmazó hiteles tanúsítványt állítunk ki – és közben remény-

kedünk, hogy az Európában elfogadott képesítési keretrendszer¹⁰ egységes alkalmazása lassan eljut odáig, hogy ezek a megszerzett kompetenciák is a rendszer részét képezik majd partnereinknél.

Azt, hogy milyen témákban tartunk képzéseket a határon túli képzési helyszíneken, természetesen erősen befolyásolják a partneri igények, ezek felmérésére folyamatosan törekszünk – ugyanakkor korlátaink is vannak: ha egy tanfolyamnak olyan magas az előadói létszáma, hogy az utazások megszervezhetetlenek a távolságok miatt, ha a képzés eszköz- és berendezési, felszerelési igényei nem teljesíthetők a kiválasztott helyszínen, vagy ha maga a téma olyan, amelynek a többségi államokban eltérő a törvényi szabályozása. Nagy segítséget jelentenek a képzések szükségességének elismertetésében a *Magyar Könyvtárosok Világtalálkozóinak* rendezvényei, amelyeknek a szervezésében a Könyvtári Intézet meghatározó szerepet vállal, és amelyekre minden alkalommal meghívást kapnak a határon túli szakmai szervezetek és könyvtárak képviselői. A 2004. július közepén lezajlott *VI. Világtalálkozó* alkalmával a Magyar Könyvtárosok Egyesülete kerekasztal-beszélgetést kezdeményezett a határon túli magyar könyvtárosokkal való együttműködés stratégiájának kialakítása érdekében, az esemény alkalmával valamennyi szervezet megfogalmazta az anyanyelven folyó könyvtáros továbbképzések szükségességét.¹¹ A 2013-ban megrendezett *VII. Világtalálkozó* ajánlásában¹² már önálló bekezdésben került rögzítésre az időközben széles körben megszervezett képzések folytatása: „*A határon túli könyvtárakban létesült bázis-képzőhelyeken folytatni kell a könyvtárosok anyanyelven történő szakmai továbbképzési programját, illetve újabb helyszíneket, képzőintézményeket és képzési témákat kell bevonni a továbbképzésbe. [...] Ösztöndíjas rendszerben alkalmazható lehetőséget kell biztosítani a magyarországi továbbképzések elvégzésére és tapasztalatcserére is.*” Emellett az ajánlás alapján egyértelművé vált, hogy az Intézet szerepe megkérdőjelezhetetlen a feladat végrehajtásában: „*A Magyar Könyvtárosok Világtalálkozója nélkülözhetetlennek érzi a Könyvtári Intézet hazai és nemzetközi könyvtári szakirodalmat biztosító, koordináló, szervező, szolgáltatásokat működtető, feltételeket biztosító, kutató, elemző és képzési tevékenységét az együttműködés megvalósulásában.*” Mérföldkövet jelentett határon túli képzési tevékenységünk során a 2007-es év, amikor *Bartos Éva* megfogalmazásában elkészült, és az akkori Oktatási és Kulturális Minisztérium által elfogadásra került a *Határon túli könyvtárak fejlesztési programja*¹³,

amely a hosszú távú stratégiai együttműködés kulcsterületeit a következőkben határozta meg:

- rendszerszerű együttműködésben megvalósuló könyvtári tevékenység;
- könyvtári szakemberek képzése és rendszeres továbbképzése a határon túl kialakított állandó képzőközpontokban;
- szakembercsere, ösztöndíjak, közös európai uniós pályázati és projekttevékenység, kutatás;
- a szakmai képviselők együttműködése;
- a magyar szellemi örökség számbavétele és szét-sugárzása.

A fejlesztési program alapján a Könyvtári Intézet a második kulcsterület céljainak megvalósítását vállalta, és azonnal megkezdte az ehhez szükséges feltételek kialakítását. A munka itthon és a határon túli helyszíneken párhuzamosan folyt: a személyes kapcsolatok szerencsére már léteztek, ezekre támaszkodva az első és legfontosabb feladat az volt, hogy minden határon túli területen megtaláljuk azokat az állandó képzőközpontokat, ahol a tanfolyamok megtarthatók. Ezeket fel kellett szerelni az oktatáshoz szükséges alapvető IKT-eszközökkel¹⁴, fel kellett térképezni a képzési témákra vonatkozó igényeket, közben meg kellett találni azt az oktatógárdát, amelynek segítségével az első képzések megtarthatók, és meg kellett tervezni nemcsak a szervezés menetét (utaztatás, szállásfoglalás stb.), de a tanfolyamok során használatba veendő képzési dokumentumokat (jelenléti ív, minőségbiztosítási kérdőív stb.) is.

Együttműködési dokumentumok

A 2008/2009-es tanév legnagyobb eredményeként azt könyvelhettük el, hogy aláírásra került a partnerintézményekkel – nemcsak könyvtárakkal, hanem több esetben az adott terület magyarajkú közösséget képviselő, és gyakran a képzési helyszín biztosítását is vállaló kutató- vagy művelődési intézetével – az első öt együttműködési megállapodás, majd két év múlva ezeket újabb négy aláírt dokumentum követte – ezzel teljes egészében kiépült a *Magyar Könyvtárosok Kárpát-medencei Továbbképzési Hálózata*. Az első öt partner között különleges helyet foglal el a nyíregyházi megyei hatókörű városi könyvtár, amely kedvező földrajzi elhelyezkedésének köszönhetően oktatókat tudott és tud jelenleg is delegálni három határon túli területre (Kárpátalja, Felvidék, Erdély), a Kárpátaljával korábban kiépített alapítványi kapcsolatai¹⁵ révén segíteni tud a szervezésben,

és tanfolyami helyszíneként¹⁶ határon túli résztvevői csoportok befogadására is alkalmas.¹⁷

Partnerintézmény	A megállapodás aláírásának időpontja
Vajdaság: Vajdasági Magyar Művelődési Intézet, Zenta	2008. március 1.
Erdély: Kájoni János Megyei Könyvtár, Csíkszereda	2008. március 1.
Magyarország: Móricz Zsigmond Megyei Könyvtár, Nyíregyháza	2008. március 1.
Kárpátalja: Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet, Beregszász	2009. május 28.
Felvidék: Fórum Kisebbségkutató Intézet, Somorja	2009. június 15.
Erdély: Bod Péter Megyei Könyvtár, Sepsiszentgyörgy	2011. június 30.
Dél-Baranya: Horvátországi Magyar Oktatási és Művelődési Központ, Eszék ¹⁸	2011. június 30.
Muravidék: Muravidéki Magyar Önkormányzati Nemzeti Közösség, Lendva ¹⁹	2011. június 30.
Erdély: Heltai Gáspár Könyvtári Alapítvány ²⁰	2011. június 30.

1. táblázat

Az együttműködési megállapodások aláírásának időrendje

Az együttműködési megállapodások aláírásával kialakultak a tevékenység keretei: az éves képzési tervek összeállítása, a tanfolyami alkalmak szervezési feladatai (konkrét helyszín, oktatók, utazás, szállás, a résztvevők toborzása, dokumentáció stb.), és mindkét fél vállalta, hogy mindent megtesz az elvégzett képzések és tanúsítványok állami elismertetéséért.

Határon túli továbbképzések meghívásos minisztériumi támogatás segítségével

Új tudás – műveltség mindenkinek

A fejlesztési koncepció elfogadása utáni időszakban a támogatások ütemezése a tanéves szerkezetben való képzésszervezést tették számunkra lehetővé. Az első, igazán jelentős tanév, amely Bartos Éva szavaival²¹ élve „új fejezet volt a határok nélküli könyvtáros-továbbképzésben”, az Oktatási és Kulturális Minisztérium meghívásos pályázatának köszönhetően a

2009. október 1. és 2010. június 15. közötti időszakra esett. A végrehajtott program a pályázat által kitűzött valamennyi célhoz igazodott: bővítette a vidéki, határmenti és határon túli művelődési intézmények programjait; tudatosította az olvasási kultúra és az egész az életen át tartó tanulás fontosságát; mentori, multiplikátori feladatra készítette fel a könyvtári, közművelődési szakembereket annak érdekében, hogy képesek legyenek fejleszteni a lakosság digitális és számítógép-használati ismereteit; bemutatta az újonnan létrejött e-szolgáltatások európai gyakorlatát.

1. ábra

A projekt design-elemei, tervező: Török Máté

A program két pillérré épült: a bázis-képzőhelyeken megvalósított tanfolyamok sora *Eurotéka²² Szabadegyetem* elnevezést kapott, és *Kaleidoszkóp* névvel, egynapos konferencia formájában hirdettük meg a határmenti kistérségi közösségi intézményekben dolgozó munkatársak számára az ismeretterjesztő és szakmai képzéseket, tapasztalatcseréket. A Szabadegyetem képzései öt határon túli helyszínen (Csíkszereda, Sepsiszentgyörgy, Somorja, Zenta, Beregszász), 13 alkalommal zajlottak le 1–2–3–4 napos képzések formájában, összesen 260 fő részvételével.

A következő témák feldolgozására került sor a tanfolyamok során:

- a könyvtár mint közösségi színtér (3 helyszín);
- könyvtári digitalizálás (2 helyszín);
- könyvtárak kommunikációja az interneten (1 helyszín);
- biblioterápia (2 helyszín);
- kommunikációs tréning (2 helyszín);
- mentálhigiénés tréning (1 helyszín);
- csapatépítés tréning (2 helyszín).

A *Kaleidoszkóp* elnevezésű tapasztalatcserék helyszínét az országhatárhoz közel eső vagy onnan jól megközelíthető megyei könyvtárak biztosították annak érdekében, hogy lehetővé váljon a szomszédos ország határközeli magyar könyvtárosainak találkozása a határon inneni könyvtárosokkal. A moderált program minden helyszínen azonos módon zajlott: a továbbképzés-jelleget a délelőtti kiselőadások jelentették a könyvtárak korszerű közösségi szerepéről, az egész életen át tartó tanulás könyvtári támogatásáról, a lakosság e-közzolgáltatások igénybevételére való felkészítéséről (ezeket az Intézet munkatársai tartották) és a helyismereti munka felértékelődéséről, új lehetőségeiről a könyvtárban (ezt az adott megyei könyvtár helyismereti részlegének munkatársa ismertette); a délutáni fórumokon pedig a határmenti könyvtári együttműködés, főként a dokumentumellátás lehetőségeiről, tartalmáról, eszközeiről folyt tapasztalatcsere. Az összesen 170 főt megmozgató konferenciasorozat 2010 áprilisában és májusában került lebonyolításra.

Megyei könyvtári helyszín	A konferencia időpontja	Meghívott határon túli résztvevők
Csorba Győző Megyei és Városi Könyvtár, Pécs	2010. április 15.	horvátországi magyar könyvtáros kollégák
Somogyi Károly Megyei és Városi Könyvtár, Szeged	2010. április 19.	vajdasági magyar könyvtáros kollégák
Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár, Nyíregyháza	2010. május 6.	kelet-szlovákiai, kárpátaljai és erdélyi (Partium) magyar könyvtáros kollégák
Balassi Bálint Megyei Könyvtár, Salgótarján	2010. május 13.	közép-szlovákiai magyar könyvtáros kollégák
Berzsényi Dániel Megyei Könyvtár, Szombathely	2010. május 20.	szlovéniai és burgenlandi magyar könyvtáros kollégák
Békés Megyei Tudásház és Könyvtár, Békéscsaba	2010. május 28.	aradi és nagyváradi könyvtáros kollégák

2. táblázat

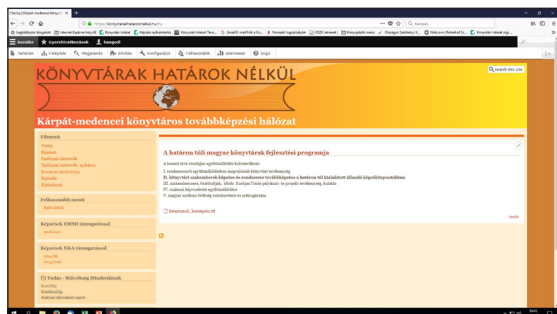
A *Kaleidoszkóp* program helyszínei, időpontjai, résztvevői

Különleges előzménye volt e sorozatnak 2009. október 12-én a tatabányai megyei könyvtár *ODR-konferenciája*, ahová a pályázati támogatás terhére 13

határon túli helyszínről érkeztek kollégák, a program minden évben szokásos délelőtti előadásait a mura-szombati tapasztalatok bemutatása egészítette ki, a

délután pedig műhelymunka keretében adott lehetőséget a határon átívelő elektronikus dokumentumküldés tapasztalatainak cseréjére.

A program megvalósításának webes támogatására Drupal-alapú informatív portál²³ készült, amelynek adatbázisában azóta is rögzítjük a megtartott tanfolyamok témáit, dátumait, helyszíneit és résztvevői adatait – ma már a GDPR-szabályok betartása mellett.

2. ábra

A portál nyitóoldala

A Nemzeti Erőforrás Minisztérium meghívásos pályázata

2010 októbere és 2011 júliusa között a Könyvtári Intézet lehetőséget kapott határon túli továbbképzési programjának folytatására. A megvalósítás első része a hagyományokat erősítette: tanfolyamokat szerveztünk az öt bázis-képzőhelyen, ez 9 képzési alkalmat és 200 fős résztvevői tábort jelentett.

Ennek a tanévnek a feladata volt a bázis-képzőhelyekkel (akkor még) nem rendelkező határon túli területek bekapcsolása. Ezt – mivel ezeken a helyszíneken nem a tömb-, inkább a szóránymagyarság jellemző, és közöttük igen kevés a magyar anyanyelvű könyvtáros – egynapos szakmai konzultációk megszervezésével értük el. 2011. június 9-én Pélmonostorban, a Horvátországi Magyarok Központi Könyvtárában voltunk; 2011. június 17-én Lendván, a Muravidéki Nemzetiségi Művelődési Intézetben a Muravidéki Magyar Önkormányzati Nemzetiségi Közösség képviselőivel találkoztunk (itt csatlakoztak hozzánk a Zala megyei könyvtár vezetői is);

A képzés helyszíne ²⁴	Tanfolyamok ²⁵	A képzések időpontja	A résztvevők száma
Kájoni János Megyei Könyvtár, Csíkszereda	Kiadványszerkesztés és prezentációképzés	2011. március 9–12., 16–19.	12
	Kommunikációs tréning	2011. április 4–7.	15
Vajdasági Magyar Művelődési Intézet, Zenta	Könyvtári partnerkapcsolatok	2011. május 11.	22
	Könyvtári kommunikáció az Interneten	2011. június 8.	20
Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet, Beregszász	A könyvtár mint közösségi színtér	2011. április 29.	39
	Könyvtári partnerkapcsolatok	2011. május 13.	37
	Az olvasásfejlesztés új lehetőségei és gyakorlata	2011. június 24.	24
Bod Péter Megyei Könyvtár, Sepsiszentgyörgy	Könyvtári partnerkapcsolatok	2011. június 20–21.	17
Fórum Kisebbségkutató Intézet, Somorja	Hatékony prezentációképzés	2011. július 4.	14

3. táblázat

A 2010/2011-es tanév tanfolyamai

2011. július 4–5-én pedig Kolozsváron, a Heltai Gáspár Alapítvány könyvtárában jártunk. Ezeken az alkalmakon ismertettük a Könyvtári Intézet által kidolgozott fejlesztési koncepciót, beszámoltunk a 2007 óta megvalósított eredményekről, bemutattuk a már működő bázis-képzőhelyek tapasztalatait és a rendelkezésre álló tanfolyami téma-kínálatot, a vendéglátók pedig ismertették a náluk lehetséges megoldási lehetőségeket, képzési igényeket és szükségleteket – és az együttműködési megállapodások aláírására is sor kerülhetett ezekkel a partnerekkel is.²⁶

A 2007–2011. közötti időszakban nyújtott szakminisztériumi támogatás stabilizálta az évek során szisztematikusan felépülő határon túli továbbképzési rendszert, biztonságos alapot nyújtott a tudatosan előre tervezhető tevékenység megvalósításához. A

következő tanév időszakára az akkori kultúráért felelős államtitkár kétmillió forint támogatásra tett ígéretet, amelyet azonban a kormány által határozatlan elrendelt zárolási kötelezettség miatt kénytelen volt visszavonni. 2012 júliusában ismét benyújtásra került a kérelem a minisztérium Határon Túli Magyarok Kulturális Osztályára, de erről már a döntés sem született meg, így – anyagi támogatás hiányában – a továbbképzési program kerekén két évre kényszerű felfüggesztésre került.

Sikeres pályázatok a Nemzeti Kulturális Alapnál

Továbbképzések 2014 őszén

Az NKA-hoz az első pályázatot *A Könyvtári Intézet határon túli könyvtári szakemberek képzése és továbbképzése elnevezésű program folytatására a 2014-es év második felében* címmel nyújtottuk be, ebből látszik, hogy a program folytatására 2012 nyara után legközelebb 2014 őszén nyílt lehetőségünk²⁷. A korábbi időszakokhoz képest bővítettük a képzési témák körét a szépirodalmi, irodalomtudományi, irodalomtörténeti terület tájékoztatói ismereteivel, olvasásfejlesztési tudnivalókkal és a *Kaleidoszkóp* program sikereire támaszkodva helyismereti, helytörténeti könyvtári honlapok készítésének módszer-

tanával.

A kárpátaljai tanfolyamokon a nyíregyházi megyei könyvtár oktató kollégáinak segítségével tovább gyarapodott az önismereti képzések sora, a könyvtárossal szemben támasztott alapvető személyiségjegyek megismertetése és annak elsajátíttatása: hogyan lehet a többnyelvű és több vallási felekezethez tartozó, a kisebbség és többség fogalmát eltérően értelmező lakosság számára olyan színteret biztosítani a könyvtárban, ahol nem a különbségek, hanem az azonosságok a meghatározók.

Ebben az időszakban új képzési helyszínek is bekapcsolódtak a munkába: először szerveztünk továbbképzést a Horvátországi Magyarok Központi Könyvtárának székhelyet biztosító pélmónostori és a lendvai városi könyvtárban. A somorjai Fórum Kisebbségkutató Intézet mellett új felvidéki partnerre tettünk szert a Szlovákiai Magyar Könyvtárosok Egyesületének vezetésében, egyetértve velük abban, hogy ezen a határon túli területen kelettől nyugatig hosszan elhúzódó földrajzi elhelyezkedése miatt a képzések megtartását újabb és újabb könyvtári helyszíneken kell biztosítanunk. 2014 őszén e könyvtárak között az első az érsekújvári, Anton Bernolákról elnevezett városi könyvtár volt. A pályázati időszak alatt 8 helyszínen 13 képzési alkalommal 200 határon túli magyar könyvtáros továbbképzését biztosítottuk.

1. kép

Helyismeret továbbképzés 2014. október 14-én Zentán, a Vajdasági Magyar Művelődési Intézetben, a képzés oktatója az OSZK nyugalmazott osztályvezetője, Kéglé Ferenc.

Fotó: Kaszás Angéla †

A képzés helyszíne	Tanfolyamok	A képzések időpontja	A résztvevők száma
Fórum Kisebbségkutató Intézet, Somorja	A könyvtár mint közösségi színtér	2014. augusztus 25.	12
Kájoni János Megyei Könyvtár, Csíkszereda	Felkészülés a különböző felhasználói célcsoportok olvasásfejlesztésére	2014. augusztus 28–29–30.	16
Bod Péter Megyei Könyvtár, Sepsiszentgyörgy	Felkészülés a különböző felhasználói célcsoportok olvasásfejlesztésére	2014. szeptember 1–2–3.	16
Vajdasági Magyar Művelődési Intézet, Zenta	Irodalmi tájékoztatás, online irodalmi adatbázisok	2014. szeptember 2.	21
	Felkészülés a különböző felhasználói célcsoportok olvasásfejlesztésére	2014. szeptember 19.	18
	Helyismereti-helytörténeti információk közzététele könyvtári honlapokon	2014. október 14.	22
Könyvtár Lendva, Lendva	A könyvtár mint közösségi színtér	2014. szeptember 5.	8
	Hatékony kommunikáció könyvtári környezetben	2014. november 7.	10
Városi Könyvtár, Pélmonostor	A könyvtár mint közösségi színtér	2014. szeptember 11.	9
	A fejlesztő biblioterápia könyvtári alkalmazásának lehetőségei	2014. november 13.	6
Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet, Beregszász	Emberről, könyvtárról, könyvtárosokról	2014. szeptember 19.	17
	Szín – Tér/Tár – Könyvtár	2014. október 17–18.	26
Anton Bernolák Könyvtár, Érsekújvár	Hatékony kommunikáció könyvtári környezetben	2014. október 16.	19

4. táblázat

Az első NKA pályázat támogatásával megvalósított továbbképzések

2. kép

A Szín – Tér/Tár – Könyvtár elnevezésű továbbképzés 2016. március 21-én Tégláson, az Ungvári Járási Központi Könyvtárban, a képzés oktatója a nyíregyházi megyei könyvtár munkatársa, Dr. Vraukóné Lukács Ilona.

Fotó: Gosztanyi Enikő

Továbbképzések 2015 őszén és 2016 tavaszán

A második sikeres NKA-pályázat egy teljes tanévi lehetőséget biztosított számunkra a továbbképzési tevékenység folytatására. Az előző pályázati időszakban bevezetett, a résztvevők által a képzések befejezésekor kitöltött minőségbiztosítási kérdőívek kitértek arra, milyen témák feldolgozását várják a továbbiakban a kollégák a tanfolyamokon. A korábbiak mellé így kerültek új tananyagként a könyvtári ellátásban az esélyegyenlőség érdekében megvalósítandó feladatok, a könyvtári minőségbiztosítás, a digitális gyűjtemények, a könyvtárosok felkészítése a használóképzésre, emellett az olvasásfejlesztés területén a korábban lezajlott tanfolyam folytatását is biztosítottuk. Örömmel vettük két új helyszínnek a

hálózatba való bekapcsolódását: Kárpátalján a Tégláson működő Ungvári Járási Központi Könyvtár, Felvidéken pedig a párkányi Városi Könyvtár fogadott be tanfolyamokat.

Ebben az időszakban kaptunk először fotókkal illusztrált értesítéseket partereinktől arról, hogy komoly sikereket értek el a tanfolyamokon tanult alkalmazásában: a párkányi képzésen megismert papírszínház-technikát kipróbálta az érsekújvári könyvtár gyerekkönyvtárosa, és a muzslai Községi Könyvtár könyvtárosa, utóbbi helyen egymás után három alkalommal óvodásokkal és elsős kisiskolásokkal e módszer segítségével dolgoztak fel néhány mesét. A tanévi időszak alatt 10 helyszínen 15 képzési alkalmon 266 határon túli magyar könyvtáros vett részt.

A képzés helyszíne	Tanfolyamok	A képzések időpontja	A résztvevők száma
Vajdasági Magyar Művelődési Intézet, Zenta	Esélyegyenlőség a könyvtári ellátásban	2015. szeptember 17.	17
	Digitális gyűjtemények	2016. február 23.	23
	Felkészülés a használóképzésre	2016. március 22.	13
Bod Péter Megyei Könyvtár, Sepsiszentgyörgy	Felkészülés a különböző felhasználói célcsoportok olvasásfejlesztésére II.	2015. szeptember 21–23.	12
Káajoni János Megyei Könyvtár, Csíkszereda	Könyvtári minőségbiztosítás és -értékelés	2016. szeptember 24–26.	13
Anton Bernolák Könyvtár, Érsekújvár	Irodalmi tájékoztatás, online irodalmi adatbázisok	2015. október 12.	21
Fórum Kisebbségkutató Intézet, Somorja	Helyismereti-helytörténeti információk közzététele könyvtári honlapokon	2015. október 19.	20
	Esélyegyenlőség a könyvtári ellátásban	2016. március 11.	13
Pélmonostori Városi Könyvtár, Pélmonostor	Hatékony kommunikáció könyvtári környezetben	2015. október 22.	9
	Felkészülés a különböző felhasználói célcsoportok olvasásfejlesztésére	2016. április 21.	6
Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet, Beregszász	A fejlesztő biblioterápia könyvtári alkalmazásának lehetőségei	2015. október 27.	32
Könyvtár Lendva, Lendva	A fejlesztő biblioterápia könyvtári alkalmazásának lehetőségei	2015. november 6.	13
	Könyvtári partnerkapcsolatok	2016. április 8.	6
Ungvári Járási Központi Könyvtár, Téglás	Szín – Tér/Tár – Könyvtár	2016. március 21–22.	42
Párkányi Városi Könyvtár, Párkány	Felkészülés a különböző felhasználói célcsoportok olvasásfejlesztésére	2016. április 11.	26

5. táblázat

A második NKA pályázat támogatásával megvalósított továbbképzések

Határon túli továbbképzések az állami költségvetésből biztosított továbbképzési támogatás segítségével

A Könyvtári Intézet az EMMI Kultúráért Felelős Államtitkárságának döntése alapján 2017 óta napjainkig éves/tanéves továbbképzési támogatásban részesül, a költségvetési keret felhasználására három nagyobb egységben van lehetőségünk. Ezek egyike a határon túli továbbképzések szervezése, továbbra is azzal módszerrel, hogy egy-egy helyszín számára igyekszünk mind az őszi, mind a tavaszi félévben tanfolyami alkalmakat biztosítani. A szervezés korábbi gyakorlatán nem kellett változtatnunk, és partnereink segítségére is számíthatunk továbbra is: gyakran kérjük őket arra, hogy a többnapos képzések esetén oldják meg a szállásfoglalást, szervezzenek a környéket bemutató sétát vagy kirándulást a képzéseket megtartó oktatóknak – és ők ezt mindig szívesen és lelkesen meg is teszik, ezért köszönettel tartozunk nekik.

Minden újonnan induló tanévben igyekszünk újabb témákkal bővíteni képzési kínálatunkat. A továbbképzési támogatásból megvalósított tanévek alatt nagyon erős igény jelentkezett a gyerekkönyvtárosi feladatok ismertetésére, azoknak az új módszereknek és technikáknak a bemutatására és elsajátítására, amelyek a különböző korosztályok – az egészen kicsiktől kezdve a kamaszokig – mesélési, olvasási kedvének növelését szolgálják, és bővítik a gyerekkönyvtári foglalkozások palettáját. Igény mutatkozott a könyvtári marketing különböző területeire, így a rendezvényszervezésre, reklámanyagok tervezésére és a könyvtárak turizmushoz csatlakozó szerepének feltárására, a biblioterápia mellett megjelent a tablet-használattal támogatott e-bibiloterápia módszerének ismertetése és a könyvtárosok digitális írástudásának fejlesztési lehetőségeit is bemutattuk.

Ebben az időszakban bővítésre került oktatói gárdánk is: már nemcsak az Intézet itthoni képzésein tanító kollégákat és nyíregyházi oktatóinkat kértük fel, hanem új partnerintézmények könyvtárosai is segítenek a képzések megvalósításában. A legintenzívebb együttműködés a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Sárkányos Gyerekkönyvtárának csoportvezetőjével és az egri megyei hatókörű városi könyvtár gyerekekkel és kamaszokkal foglalkozó munkatársaival alakult ki.

E korszakban is sikerült újabb és újabb képzőhelyeket bekapcsolni a hálózatba. A felvidéki helyszíneket a szlovákiai magyar könyvtáros egyesület segítségével

vel tovább tudtuk bővíteni a már említett földrajzi hátrány leküzdésére, kisebb községi, nagyobb városi és felsőoktatási könyvtárak bevonásával: így tartottunk továbbképzést a muzslai és a szögyéni községi könyvtárban, és így kapcsolódott a hálózathoz a városi könyvtárak közül Gúta, Ipolyság, Léva, Kassa és Galánta, az egyetemi könyvtárak közül pedig a komáromi Selye János Egyetem gyűjteményének könyvtárosi gárdája. A nyíregyházi kollégák a korábbi kárpátaljai helyszínek megtartása mellett képzéseket vállaltak az erdélyi Nagykarolyban és Szatmárnémetiben, utóbbi hellyel tovább bővült a nem (csak) könyvtári helyszínek sora: a 2004-ben alakult Szatmár megyei magyartanárok szervezete, a LiterArt Egyesület²⁸ volt a csoportot befogadó intézmény.

Erdélyben újabb célcsoport bevonására is sort keríthettünk ebben az időszakban: mivel az iskolai könyvtárosok a létszámkorlát és a közkönyvtárosoktól eltérő időbeosztásuk miatt a megyei könyvtárakban nem tudtak részt venni a képzéseken, a tőlük érkező kezdeményezés után kapcsolatfelvétellel került sor a csíkszeredai Apáczai Csere János Pedagógus Házal²⁹ és a sepsiszentgyörgyi Csutak Vilmos Pedagógusok Házával³⁰. Az előzetes igényfelmérés alapján mindkét helyen a biblioterápiát és gyermekek olvasóvá nevelésének módszereit nevezték meg feldolgozandó képzési témaként. E két partner bekapcsolódása arra is jó bizonyíték, hogy képzési helyszíneink egymás tapasztalatait is figyelembe véve keresnek meg bennünket egy-egy újabb tanfolyam kihelyezésére. Ezekkel a partnerekkel együttműködve sikeres kísérletet tettünk arra is, hogy a képzés elvégzése az iskolai könyvtáros kollégák számára elismertethetővé váljon saját életpályájuk fokozatai között.

Az utóbbi időben abban is módszertani segítséget nyújtunk, hogy akkreditációs folyamattal a képzést befogadó ország előírásainak megfelelő módon kerüljön engedélyezésre egy-egy tanfolyamunk. Ilyen munkát sikerrel be is fejeztünk a zentai partnerünkkel a biblioterápia témájában, és elkezdtük a közös munkát a sepsiszentgyörgyiekkel az olvasásfejlesztés területén.

A *Kaleidoszkóp* program szép hagyományait folytatja az a határ menti együttműködés, amelynek során néhány, a határon túl megszervezett képzésünkre magyarországi könyvtárak munkatársai is elutaznak. Ebben az esztergomi és a mohácsi városi könyvtár könyvtárosai járnak az élen: előbbieket a muzslai, utóbbiak pedig már több pélmonostori tanfolyam résztvevői voltak.

Örömmel vesszük tudomásul, hogy határon túli part-

☉ KÉT ÉVTIZED EREDMÉNYEI A HATÁRON TÚLI MAGYAR KÖNYVTÁROSOK TOVÁBBKÉPZÉSÉBEN ... ☉

nerünkénél a képzések befejezése után egyre több tudósítás születik nem csak a hagyományos, hanem az online sajtóban, médiában riportok, beszámolók formájában, és intenzíven jelen vannak a képzések eseményei, tapasztalatai és utóélete az elektronikus könyvtári hírlevelekben és a közösségi médiában is.

A 2016/2017-es tanévben 235 fő vett részt 11 helyszínen összesen 16 tanfolyami alkalmon; a 2017/2018-as tanévben 11 helyszínen jártunk, 15 tanfolyamot szerveztünk, ezekre 257 kolléga ment el; a 2018/2019-es tanév 13 tanfolyamát pedig 10 helyszínen 212 könyvtáros számára biztosítottuk.

A képzés helyszíne	Tanfolyamok	A képzések időpontja	A résztvevők száma
Selye János Egyetem Egyetemi Könyvtár, Komárom	Kapcsolatépítés a könyvtárak és partnereik között	2016. szeptember 8–9.	6
Lendvai Könyvtár és Kulturális Központ, Lendva	Korszerű tájékoztatás az irodalom területén	2016. október 4.	6
	Esélyegyenlőség a könyvtárakban	2017. május 15.	5
Bod Péter Megyei Könyvtár, Sepsiszentgyörgy	Minőségbiztosítás a könyvtárakban	2016. október 10–11–12.	18
	Gyerekek a könyvtárakban	2017. április 19–20.	12
Nagyszőlősi Járási Központi Könyvtár, Nagyszőlős	Szín – Tér/Tár – Könyvtár	2016. október 18–19.	15
	Emberről barátjáról, könyvtárról könyvtárosáról	2017. március 21.	15
Fórum Kisebbségkutató Intézet, Somorja	A könyvtárak népszerűsítése az Interneten	2016. október 21.	19
Kájoni János Megyei Könyvtár, Csíkszereda	Gyerekek a könyvtárakban	2016. október 25–26.	19
	Helyismereti, helytörténeti információk közzététele honlapokon	2017. június 20–21.	12
Pélmonostori Városi Könyvtár, Pélmonostor	Könyvtári marketing (könyvtárak és turizmus)	2016. október 27.	7
	Gyerekek a könyvtárakban	2017. május 4.	10
Ipolysági Városi Könyvtár, Ipolyság	Biblioterápia a könyvtárakban	2016. november 4.	22
Vajdasági Magyar Művelődési Intézet, Zenta	Biblioterápia a gyakorlatban	2017. május 25.	21
Városi Könyvtár, Gúta	Könyvtári marketing (Hagyományos könyvtári reklámanyagok tervezése)	2017. május 29.	19
Községi Könyvtár, Muzsla	Gyerekek a könyvtárakban	2017. június 16.	29

6. táblázat

A 2016/2017-es tanévben megvalósított továbbképzések

A képzés helyszíne	Tanfolyamok	A képzések időpontja	A résztvevők száma
Fórum Kisebbségkutató Intézet, Somorja	Kamasz(s)ok(k) – Középpontban a tinik	2017. október 13.	26
Pélmonostori Városi Könyvtár, Pélmonostor	Esélyegyenlőség a könyvtári ellátásban	2017. október 19.	8
	Konstruktív konfliktuskezelés	2018. február 15.	8
Lendvai Könyvtár és Kulturális Központ, Lendva	Digitális gyűjtemények	2017. október 27.	5
Vajdasági Magyar Művelődési Intézet, Zenta	Gyerekek a könyvtárban	2017. november 7.	16
	Gyerekek a könyvtárban II.	2018. március 27.	14

A képzés helyszíne	Tanfolyamok	A képzések időpontja	A résztvevők száma
Barsi Könyvtár, Léva	A könyvtár mint közösségi tér	2017. november 13.	20
Nagyszőlősi Járási Központi Könyvtár, Nagyszőlős	Innovatív munkamódszerek – korszerű könyvtári szolgáltatások	2017. november 15.	14
	Innovatív munkamódszerek – korszerű könyvtári szolgáltatások II.	2018. április 5.	12
Kájoni János Megyei Könyvtár, Csíkszereda	Biblioterápia a könyvtárakban	2017. november 16–17.	28
Ungvári Járási Központi Könyvtár, Téglás	Innovatív munkamódszerek – korszerű könyvtári szolgáltatások	2017. november 22.	22
	Innovatív munkamódszerek – korszerű könyvtári szolgáltatások II.	2018. április 18.	20
Községi Könyvtár, Szőgyén	Minőségi irányítú a Fantázia és Tudás (B) irodalmában	2018. március 2.	25
Bod Péter Megyei Könyvtár, Sepsiszentgyörgy	E-biblioterápia a könyvtárakban	2018. március 19–20.	21
Kassa Város Ifjúsági Könyvtára, Kassa	Olvasásfejlesztés „hidakkal”	2018. április 20.	18

7. táblázat

A 2017/2018-as tanévben megvalósított továbbképzések

A képzés helyszíne	Tanfolyamok	A képzések időpontja	A résztvevők száma
Lendvai Könyvtár és Kulturális Központ, Lendva	A magyarországi könyvtári rendszer	2018. szeptember 25.	7
Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet, Beregszász	Digitális gyűjtemények használata a könyvtárakban	2018. október 10.	16
Selye János Egyetem Egyetemi Könyvtár, Komárom	Könyvtárosok a digitális ipari forradalomban	2018. október 26.	18
Nagykároly és Vidéke Kulturális Egyesület, Nagykároly	Emberről, könyvtárról, könyvtárosokról	2018. november 14–15.	16
	Szín – Tér – Tár – Könyvtár	2019. április 3–4.	16
Galántai Könyvtár, Galánta	Múlt és jövő, Fantázia és Tudomány metszéspontjában. Célkeresztben a könyvtárosok!	2018. november 16.	17
Apáczai Csere János Pedagógus Ház, Csíkszereda	A gyermekek olvasóvá nevelésének módszerei az iskolai könyvtárosi munkában	2018. november 26–28.	25
	A biblioterápia módszereinek használata az iskolai könyvtárban	2019. március 11–12–13.	20
Vajdasági Magyar Művelődési Intézet, Zenta	Úton a felhasználók felé – könyvtári programszervezés, marketing és kommunikációs ismeretek	2018. november 27.	19
	Gyerekek a könyvtárban III.	2019. március 26.	10
Ungvári Járási Központi Könyvtár, Téglás	Digitális kompetenciák	2018. december 5.	19

A képzés helyszíne	Tanfolyamok	A képzések időpontja	A résztvevők száma
Bod Péter Megyei Könyvtár, Sepsiszentgyörgy	Partnerkapcsolatok a könyvtárban	2019. április 8–9–10.	14
Fórum Kisebbségkutató Intézet, Somorja	A digitális írástudás fejlesztése: a táblázatkezelés és az online kérdőívek világa	2019. április 12.	15

8. táblázat

A 2018/2019-es tanévben megvalósított továbbképzések

A 2019-es évben változott a minisztériumtól kapott továbbképzési támogatás átutalásának és felhasználási határidejének rendszere, így a határon túli képzések ügyében is csak az őszi félév megvalósításában gondolkodhattunk, ráadásul két előre leszervezett képzésünk egy itthoni oktatói baleset miatt

az utolsó pillanatban meghiúsult. Így mindössze két tanfolyam megtartására volt lehetőségünk, 2020-as évünk terveinek végrehajtását pedig e tanulmány elkészítésének idején szomorú esemény: a koronavírus miatt kialakult járványügyi helyzet akadályozza...

A képzés helyszíne	Tanfolyamok	A képzések időpontja	A résztvevők száma
Kovácsna megyei Csutak Vilmos Pedagógusok Háza, Sepsiszentgyörgy	A biblioterápia módszereinek használata az iskolai könyvtárban	2019. október 28–29–30.	23
Magyar Közösségi Ház Mécs László Könyvtár, Nagykapos	Élmény-könyvtár	2019. november 15.	16

9. táblázat

A 2019-es év őszi félévében megvalósított továbbképzések

A képzés helyszíne	Tanfolyamok	A képzések időpontja	A résztvevők száma
LiterArt Egyesület, Szatmárnémeti	Szín – Tér – Tár – Könyvtár	2020. február 26–27.	29
Pélmonostori Városi Könyvtár, Pélmonostor	Csajjunk a lecsóba! Ugródeszka a könyvtár!	2020. március 6.	6

10. táblázat

A 2020-as év tavaszi félévében megvalósított továbbképzések

A továbbképzések dokumentációja

A képzések lebonyolítása során a helyszíneken jelenléti ívek készülnek – ezek nyújtanak segítséget abban, hogy elkészíthessük a képzések elvégzését igazoló tanúsítványokat, amelyeket utólag, postán juttatunk el a résztvevőknek. Minden résztvevőt arra kérünk, hogy töltsse ki a mindössze néhány pontból álló minőségbiztosítási kérdőívünket, amelynek az utolsó kérdésre adott válaszai segítenek minket a soron következő tanfolyamok témájának meghatározásában. A tanfolyami résztvevők számára évek óta mappába

rendezett jegyzetömböt, kártyanaptárt, szórólapot készítettünk és osztunk szét az oktatók és a határon túli helyszínek szervezőinek segítségével a képzési alkalmak során.

Befejezésként...

Az eltelt két évtized alatt néhány év kivételével folyamatosan élvezhettük a szakminisztérium támogatását mind a tevékenység ösztönzése, mind a megvalósuló projektek figyelemmel kísérése, mind az anyagi források odaítélése terén – ezért köszönettel tartozunk,

3. ábra

*A tanfolyami résztvevőknek ajándékozott mappa elemei,
tervező: Payer Barbara és Békésiné Bognár Noémi Erika.*

bízva mindezek töretlen folytatásában. A húsz év alatt nagyon sok határon túli kollégával voltunk kapcsolatban a szervezés során, nagyon sok oktatót volt lehetőségünk felkérni a tanfolyamok megtartására. Megpróbálhatnám mindannyiukat felsorolni név szerint is, de tartva attól, hogy – bármilyen pontosnak is tűnnek a vonatkozó nyilvántartásaink – valakit esetleg kifelejttek, inkább így, egyben mondok valamennyiüknek

köszönetet azért a munkáért, amelyben felkérésünkre részt vettek, és amelyet időt és energiát nem kímélve, magas színvonalon teljesítettek. Egyben kérem őket, hogy mindaddig, amíg nekünk lehetőségünk nyílik e tevékenység folytatására, legyenek velünk, tegyenek meg együtt velünk mindent azért a nemes célért, amit úgy hívunk: a határon túli magyarajkú könyvtárosok továbbképzésének biztosítása.

***

Jegyzetek és irodalmi hivatkozások

1. A két kifejezés használatát Bartos Évtől örököltem, csak úgy, mint ahogy a határon túli képzések teljes szervezési feladatát, kapcsolatrendszerét is – támogatását, amely jelenleg is folyamatosan tart, ezúton köszönöm meg.
2. CSAPÓ [Edit]. Erdélyi könyvtárosok első tanfolyama. == Könyvtári Levelező/lap, 2. (1990), 10., p. 17.
3. 1/2000. (I. 14.) NKÖM rendelet a kulturális szakemberek szervezett képzési rendszeréről, követelményeiről és a képzés finanszírozásáról. == Nemzeti Jogszabálytár [online]. Budapest: Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, 2010. Hozzáférhető: http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=47768.238710 [Megtekintve: 2020. 03.31.]
4. A Publika Magyar Könyvtári Kör honlapja [online]. [S.l.]: [s.n.], [s.a.], Hozzáférhető: <http://publikamkk.hu/> [Megtekintve: 2020. 03.31.]
5. Konkrét adatokat ugyan nem találtam a képzési irattárunkban, de az intézeti éves beszámolók szerint Törökné Jordán Katalin és azóta már elhunyt kollégáink, Varga Ildikó és Fejős László jártak többször is oktatóként Csíkszeredában és Zentán – így legalább róluk is megemlékezhetünk. Feltételezem, hogy kedvenc témáik – kommunikációs ismeretek, bibliográfiai leírás, számítástechnikai és internetes alapismeretek – voltak terítéken a határon túli helyszíneken is.
6. A következő településekről érkeztek a résztvevők: Kézdiszentlélek, Kápolnásfalu, Sepsiszentgyörgy, Kászonaltíz, Gyimesközéplak, Gyimesfelsőlők, Gyergyóremete, Siménfalva, Csíkdánfalva, Gyergyószentmiklós, Csíkszentgyörgy.
7. 30/2014. (IV. 10.) EMMI rendelet az országos múzeum, az országos szakmúzeum, a nemzeti könyvtár, az országos szakkönyvtár és az állami egyetem könyvtárának kiemelt feladatairól, 8. § (3) bek. f) pont. == Nemzeti Jogszabálytár

- [online]. Budapest: Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, 2010. Hozzáférhető: http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=168674.348436 [Megtekintve: 2020. 03.31.]
8. 6/2000. (III. 24.) NKÖM rendelet a Könyvtári Intézet jogállásáról, 1. § (2) bek. == Nemzeti Jogszabálytár [online]. Budapest: Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, 2010. Hozzáférhető: http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=48032.272604 [Megtekintve: 2020. 03.31.]
  9. A témában az első részletes beszámoló 2006-ban készült, ez felsorolja a megoldásra váró feladatokat. BARTOS Éva. Könyvtárosok képzése, továbbképzése. == Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 15. (2006) 11., p. 14-18. ISSN 1216-6804
  10. Az Európai Képesítési Keretrendszer (EKKR) == Magyar Képesítési Keretrendszer [online]. Oktatási Hivatal, [2016.] Hozzáférhető: https://www.oktatas.hu/kepesiteseknyito/kepesitesek/europai_kepesitesi_keretrendszer [Megtekintve: 2020. 03.31.]
  11. A Kárpát-medencei könyvtáros egyesületek kerekasztal-beszélgetése és ajánlásai. Összeállította HARASZTI Pálné. == Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 13. (2004), 10. p. 7-10. ISSN 1216-6804
  12. A Magyar Könyvtárosok VII. Világtalálkozójának ajánlásai a 2014-2020-as tervidőszakra készülő könyvtári fejlesztési stratégiához [elektronikus dok.] == Magyar Könyvtárosok Világtalálkozója 2013 [honlap]. [Budapest]: Országos Széchényi Könyvtár, Országgyűlési Könyvtár, Könyvtári Intézet, 2013. Hozzáférhető: http://vilagtalalkozo.oszk.hu/sites/vilagtalalkozo.oszk.hu/files/ajanlas_strategiahoz_kozzetett.pdf [Megtekintve: 2020. 03.31.]
  13. Az Intézet honlapján önálló oldalt működtetünk a határon túli tevékenység bemutatására, itt érhető el a határon túli könyvtárak fejlesztési programja. A Könyvtári Intézet honlapja. Határok nélkül aloldal [online]. Budapest: Könyvtári Intézet, cop. 2018. Hozzáférhető: <https://ki.oszk.hu/hatarok-nelkul> BARTOS Éva. Határon túli könyvtárak fejlesztési programja [elektronikus dok.] [Budapest]: Könyvtári Intézet, 2007.07.23. 5 p. Hozzáférhető: https://ki.oszk.hu/sites/default/files/dokumentumtar/hatarontuli_koncepcio_0.pdf [Megtekintve: 2020.03.31.]
  14. Ma már hihetetlenül hangzik, hiszen a legmodernebb notebook-ok, laptopok, tabletek, okostelefonok korát éljük, de akkoriban partnereinknek sokat jelentett, hogy a minisztériumi támogatás segítségével minden helyszínre, ahol erre szükség volt, vihattunk egy-egy oktatói célokra alkalmas számítógépet, projektort, vetítőképernyőt, nyomtatót és szkennert.
  15. Kárpátaljai Magyar Iskolai Könyvtárakért Alapítvány [webhely]. Nyíregyháza: KAMIKA, cop. 2016. Hozzáférhető: <https://www.kamika.hu/> [Megtekintve: 2020.03.31.]
  16. A korábbi időkből két igen emlékezetes képzési alkalmat tartunk nyilván: a határon túli könyvtárközi kölcsönzést segítő Ariel dokumentumküldő szoftver használatának elsajátítását segítő képzést 16 fő részvételével 2008 júniusában, és a Könyvtárosok mentori szerepben a web 2.0 eszközeinek segítségével címen engedélyezett 60 órás továbbképzés 10 fős tanfolyamát 2010 márciusában.
  17. A kapcsolat folyamatos életben tartásáért külön köszönettel tartozunk a könyvtár két munkatársának, Dr. Vraukóné Lukács Ilonának és Gosztonyi Enikőnek.
  18. A képzések helyszínéül a partnerintézmény a Horvátországi Magyarok Központi Könyvtárának székhelyet biztosító pélmónostori városi könyvtárat jelölte ki.
  19. A képzések helyszínéül a partnerintézmény a lendvai városi könyvtárat jelölte ki.
  20. Sajnos, szervezéstechnikai okokból ezzel a partnerrel mind-ezidáig nem volt lehetőségünk tanfolyamot indítani.
  21. A meghívásos pályázat eredményeire vonatkozó részletes beszámólót ld. BARTOS Éva. Tanévzáró a határon túli könyvtáros továbbképzésben. == Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 19. (2010) 7., p. 9-14. ISSN 1216-6804 A fejezet tartalma erre a publikációra épül.
  22. Ezt az elnevezést viseli a Könyvtári Intézet egyik kiadványsorozata is, köteteit oktatási segédletként a képzésben résztvevők rendelkezésére bocsátottuk. Ld. A Könyvtári Intézet kiadványai aloldal [online]. Budapest: Könyvtári Intézet, cop. 2018. Hozzáférhető: <https://ki.oszk.hu/kiadvanyaink> [Megtekintve: 2020.03.31.]
  23. Könyvtárak határok nélkül [weboldal]: Kárpát-medencei könyvtáros továbbképzési hálózat. Fejlesztés és design: Payer Barbara. A honlap jelenleg fejlesztés alatt áll, külső látogatók számára nem áll rendelkezésre. Hozzáférhető: <https://konyvtarakhataroknelkul.hu/> [Megtekintve: 2020.03.31.]
  24. A képzések helyszínét biztosító könyvtárak nevét abban a formában használom, ahogyan az intézményt az adott időszakban nevezték, így az egyes táblázatokban előfordulnak eltérések, az azonosításban a városnevek segíthetnek.
  25. Valamennyi táblázat adatainak forrását a pályázatok befejezésekor készített, nem publikus beszámolók és a támogatók elszámolásához készített összeállítások jelentik.
  26. Egyetlen adósságunk maradt ahhoz, hogy határon túli képzési tevékenységünk „körbe érjen”: Burgenland (Alsóőr). Ottani kapcsolatunk Kelemen László, aki mind a Magyar Könyvtá-

rosok Egyesületének vándorgyűlésein, mind a csongrádi Kárpát-medencei Könyvtárosok Konferenciájának alkalmain jelen van, a kapcsolatot tehát tartani tudjuk vele, számára a résztvevői import lehetőségének kihasználását tudjuk felajánlani.

27. A program részletes beszámolóját ld. HANGODI Ágnes. A határon túli magyar könyvtárosok továbbképzése – folytatás határok nélkül. == Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 23. (2014) 3., p. 3-6. ISSN 1216-6804
28. Literart Egyesület honlapja [online]. Satu Mare: Szatmár

Mezei Magyar tanárok Egyesülete, [s.a.] Hozzáférhető: <http://www.literart.org.ro/> [Megtekintve: 2020.03.31.]

- 29.. Apáczai Csere János Pedagógusok Háza [weboldal]. Miercurea Ciuc [Csíkszereda]: Apáczai Csere János Pedagógusok Háza, [s.a.] Hozzáférhető: <http://ccd.eduhr.ro/> [Megtekintve: 2020.05.22.]
30. „Csutak Vilmos” Pedagógusok Háza Kovászna megye [weboldal]. Sfântu Gheorghe [Sepsiszentgyörgy]: Casa Corpului Didactic „Csutak Vilmos” Covasna, cop. 2020. Hozzáférhető: <https://www.ccdcovasna.ro/> [Megtekintve: 2020.03.31.]

Az OSZK Corvina-kiállításának nemzetközi elismerése

Az A'Design Award nemzetközi szervezet A Corvina Könyvtár budai műhelye című, 2018/2019 fordulóján megrendezett kiállításunkat bronz minősítéssel díjazta. Az installáció tervezője, Gazdag Mária munkája a nagyon kevés kiállítás egyikeként kapta meg az előkelő minősítést a mindig sok pályázatot befogadó és nagy versenyt hozó Belsőépítészet és Kiállítás kategóriában.

(Forrás: oszk.hu, 2020.05.05.)

A'DESIGN AWARD
& COMPETITION

AWARD WINNING DESIGN
BRONZE A' DESIGN AWARD

2020

A CORVINA KÖNYVTÁR budai műhelye – 3D változat

Elkészült a kiállítás kétnyelvű (magyar és angol), 3D változata. A kiállítás teljes enteriőrjét rekonstruáló szolgáltatás eredeti terében végigsétálva tájékozódásunkat nyilak, valamint az alsó menüsor segítik. A látvány mindenhol nagyítható, a szövegek, továbbá a kiállított tárgyak – kéziratok, ősnymtatványok, pénzermék stb. – közelről is tanulmányozhatók.

Az összefoglaló szövegek és a kiállított darabok a hozzájuk tartozó feliratokkal együtt – kattintás után – nagyított formában jelennek meg a képernyőn. Az eredeti kiállításához képest a kódexekhez számos esetben további – belső vagy a kötéseket ábrázoló – képeket is csatoltunk. Az eredeti kiállítás videóival mellett újdonság a tárlat tartalmáról szóló kuratori kisfilm a legelső teremben. A kiállított kódexek jelentős részének teljes digitalizált változata rendelkezésre áll a Bibliotheca Corvina Virtualis honlapon.

(Forrás: oszk.hu, 2020.04.23.)